

Arszinvonal — életszinvonal

Irta: Gyöngyösi József
MÁV üzletigazgató

A munkásság két évi hősie erőfeszítéseivel elértük azt, hogy gazdasági életünk minden vonalon megindult. Az infláció szörnyű hónapjai után értékálló pénzre tettünk szert és az árszínvonal nagyjában kialakulhatott. Most lássuk, hogy ez az önfeláldozó és hősie erőfeszítés a dolgozók részére milyen eredményeket hozott. Mert azt látjuk, hogy gyáraink, üzeineik pompásan prosperálnak, az infláció alatt teljesen magukhoz tértek, sőt a stabilizáció sem rázkódtatta meg őket ezzel szemben az is látjuk, hogy dolgozóink a kezdeti nívó után az életszínvonal síkján ismét lefelé haladnak.

Az inflációban az árszínvonal teljesen anarchikus képet mutatott s az életszínvonal ennek megfelelően szintén napról-napra csökkent. A tisztességes munka teljesen elvesztette a megbecsülést és a pénz azok zsebébe vándorolt, akik az ujjaépítésben egyáltalán nem vettek részt, hanem parazita életet folytattak. A forint bevételeivel az elrejtett készletek előkerültek és kiderült, hogy igenis megfelelő élelmiszerral rendelkezik az ország, sőt iparcikkek is kaphatók. Parasztjaink a legnagyobb örömmel fogadták az értékálló pénzt, noha nyers-termékeik jórészt jelentéktelen árszínvonalon mozogtak. Mit látunk ezzel szemben az iparcikkek frontján? Azt, hogy ezek ára a stabilizáció alkalmával a reális árak kétszeresére, háromszorosára, sőt egyes cikkeknel 5-10-szeresére állapították meg. Ennek a bőkezűségnek volt a következménye az, hogy a stabilizáció alkalmával egyetlen üzem sem ment tönkre, de nemcsak, hogy nem ment tönkre, de az üzletek száma oly rohamosan szaporodott, hogy azokat az aránylag kevés áruval megöltetni nem lehetett. Megkezdődött a fölös számú üzletek versenyfutása az áruért és minthogy így mesterségesen növelték a keresletet, az iparcikkek árát az élelmiszerek felé tendáló áraival szemben felhajtották.

Az ipari árak felhajtását a pénz- és hitelhiány csak alig állott elő az a furcsa és a termelők részére tragikus helyzet, hogy lefelé tendáló élelmiszer árak mellett felfelé emelkedő ipari árak alakultak ki. A különös ebben főleg az, hogy az áremelkedésből az ipari munkásság sehol sem részesült béremelésben, mert az ártöbbletet mindenütt a tőkés gyáros és nagykereskedő tette zsebre.

Igen érdekes jelenség ebben az árharcban az a tény, hogy a szállítási költségek csökkentése végett a MÁV. 20 százalékkal leszállított tarifájának ismét csak a tőkés gyárosok és nagykereskedők vették hasznát, mert a csökkentés hatására az ipari árnívónál sehol sem lehetett látni csökkentést. Az ipari árak csökkentésére hivatalos akciót kellett szervezni és rendeletileg kellett az az alacsonyabb árakat kieroszakolni.

Ez az árcsökkentés bizonyítéka annak, hogy a dolgozók összefogása és az indokolatlanul magas árak kollektív harc útján való letörésére feltétlenül szükséges, mert a tőkéből ilyen árcsökkentést nem várhatunk. Ennek egyetlen vezéreszméje van, a minél nagyobb profit, s ha a legszélesebb dolgozórétegek az árcsökkentést hivatalos fórumokon keresztül nem tudnák keresztülvinni, a tőkések ilyen árcsökkentéssel maguktól sohasem jönnének.

Láttuk tehát, hogy a magas árak elleni harcra szükség van. Folytassuk ezt a harcot egységesen, mert enélkül életszínvonalunkat javítani nem lehet.

Két év alatt mindössze 371 fasisztát ítélték el a szegedi népbíróság területén

Mi az oka a sok felmentő és enyhe ítéletnek? — Tanulságos mérleg a szegedi népbíróság kétéves működéséről

»Bűncselekmény az, amit a törvény az elkövetés időpontjában bűncselekménynek nyilvánított« — mondja a büntetőtörvénykönyv és — a népbíróság előtt védekező vádlott, az utóbbi arra célozva, hogy az általa elkövetett háborús és népeellenes bűncselekmény az elkövetés időpontjában nem volt bűn, így elítélése a népbírószági törvény »visszaható« erejénél fogva sérti a magyar büntetőtörvény ma is érvényben lévő alapelveit. Kiragadunk néhány ilyen »új« bűncselekményt s megmutatjuk, hogy a népbírószági törvény nélkül is büntetőtörvénykönyvbe ütköztek annak elkövetői. Vegyük mindjárt a Volksbund-tagságot. A Volksbund egy külföldről irányított szervezet, melynek végcélja a Dunántúlban Magyarországtól való elszakítását és a birodalomba való bekebelezését készítette elő. A Btk. szerint ugyanez:

»Felségértést követ el az, aki közreműködik abban, hogy Magyarországon egyrésze idegen uralom alá jussan». Hazaárulás az, ha háború idején idegen állam hadseregébe lépünk. Tehát az SS-be való belépésnél sincs visszaható erő? A nyilas bűncselekményekre vonatkozólag gondoljunk október 15. utánra, amikor a felfegyverzett söpredék az üldözötteket »politikai párt» érve alatt összeterefte, kivégezte, megkínozta, kifosztotta, tehát mint nyilas párttag gyilkolt, rabolt, fosztogatott. Felsorolhatnánk még további példákat is a háborús és népellenes bűncselekményekre, amelyeknek alapját olyan cselekmények képezik, amelyeket a büntető törvénykönyv már akkor bűncselekménynek nyilvánított. A népbírószági törvény inkább célserűséget szolgál, mikor új definícióját adja a háborús és népellenes bűncselekményeknek.

tanuk a legfőbb kerékkötői az igazságszolgáltatásnak, különösen abban a gyakori esetben, ha terhelő vallomásukat, amiket pedig ugyancsak hűbőség előtt tettek, a főtárgyaláson visszavonják. Így aztán nyilvánvaló, hogy vagy a rendőrségen hazudtak, vagy a főtárgyaláson. Ezeket a tanukat a néppügyészek figyelmébe ajánljuk. Le kell tartóztatni az ilyen megbízhatatlan tanukat és akkor majd látni. A mentőtanukra kár szót veszelemegye a kedvük kétféleképpen váltogetni és kár tucatjával idezni őket. Ha már elkerülhetetlen, 2—3 untig elég belőlük: »nem láttam«, »nem hallottam« vallomásukkal semmitsem mondanak, mert hiszen többmillió embert lehetne megidézni, akik szintén nem látták s nem hallották a bűncselekményt. Van sok eset például, ahol a fasizmus oly alapos munkát végzett, hogy élő tanu nem maradt s a tömeggyilkos tagadásával szemben bizonyíték nem áll rendelkezésre; vagy a besúgásról, amikor az, ha csak nem írásbeli volt a felfelejes, mindig négy szemközt történt. Ez csak okszerű logikai következtetéssel érzékeltethető, amit a népbíróság a legritkább esetben fogad el s a néppügyész alul marad ebben a harcban.

A közvélemény az idők múlásával mindinkább a megbocsátás felé hajlik s nem nyújt segítőkezet a népbíróságoknak, pedig a népügyész és népbíróság csak úgy végezhet eredményes munkát, ha a közönség minden rétegéből megkapja azt a támogatást, ami munkája eredményességéhez nélkülözhetetlen. Senki se várja, hogy a másik menjen tanulnodni, mindenkinek kötelessége a népbírósgot munkájában segíteni.

Ne felejtünk el, hogy mily nagy-lelkű megbecsülésben részesítették minket a győztes szövetséges hatalmak, mikor saját bíróságainkra ruházták háborús bűnösaink felett az ítélezést.

»Magyarországon egy vértelen forradalom zajlott le és e vértelenséget az elkövetett bűnök tekintetében az igazságszolgáltatásnak kell pótolnia.« — mondta ki egy NOT-ítélet indokolása s ha ez tényleg bekövetkezik, az ítéletek közmegnyugvást keltenek s maga a népbíróság a demokratikus nemzeti élet egyik fundamentuma lesz.

Lippay Irma

A szegedi népbíróság két éves mérlege

A népbíróságok működése országos, így Szegeden is 1945. év március 14-én indult meg. Ez időponttól 1946 november 30-ig 967 ügydarab érkezett 1029 személy ellen a szegedi népbíróságra, amiből 790-et fejezték be 833 személy ellen. 371 esetben 380 személy ellen marasztaló, 356 esetben 390 személy ellen felmentő ítéletet hozott a népbíróság. Ebben a felsorolásban az ötöstanács ügydarabjai is bentfoglaltatnak. Lényegében az ötöstanács is népbíróság, de hatáskörébe a demokratikus államrend ellen irányuló bűncselekmények tartoznak, amelyeket a köztársaság védelmi törvény életbelépése (1946 március 23.) óta követtek el. A szegedi ötöstanács 1946 augusztus 26. óta működik. November 30-ig 94 ügydarab érkezett 128 személy ellen. Ebből befejeződött 37 ügy 45 személy ellen, marasztaló ítéletet 17 esetben 17 személy ellen hoztak, míg felmentettek 17 ügyben 25 vádlottat.

Az elítéltek szabadságvesztésbüntetése az egy éven aluliakban kulminál, 231 személyt büntettek egy évnél kevesebb szabadságvesztésre, míg 1-5 évig 96 személyt, 5-10 évig 11 személyt, 10-15 évig tényleg gonoszak lehettek, mert 7-en vannak, életfogytiglan két elítélt van, 5 évnél kevesebb munkával 24-en bűnhődtek,

Megfélemlítik a vád tanuit

A népbíróság megtorló bíróság, amint nemcsak tételes jogunk, de a fegyverszüneti egyezményben vállalt nemzetközi kötelezettségünk és a közvélemény is kíván. Nehéz az út a megtorlásig, de gondosan kell készülni rá. A népbírószági eljárás a népügyész vádiratán alapszik. A népügyész a nyomozati iratokból készíti vádiratát, vagy a nyomozás szüntetését rendeli el. A népbírószágon hat, az ötöstanácsban 4 népbíró működik 1-1 tanácsvezető — szakbíró — irányításával. A számszerű adatok és megfigyeléseink alapján kénytelenek vagyunk tárgyilagosan megállapítani, hogy a szegedi népbírószág nem állt mindig hivatása magaslatán. Hibájául rójuk fel, hogy a koalíció a népbírák közt is olyan akadozva működik, mint politikai ele-

tűnkben. Kiforszírozzák a vádlottból, melyik politikai párt tagja s úgy a vádlotthoz, mint a kihallgatandó tanukhoz intézett kérdésekből a kivülálló is azonnal ráismer a kérdező népbíró politikai pártállására. A bűnügy keretébe nem tartozó kérdésekkel zavarba hozzák az amúgy is elfogódott egyszerű tanut; a vád tanuja, aki állampolgári kötelességét teljesíti, sokszor megdöbbenve érzi, hogy ellenséges légkörbe került, nem tudja, mit akarnak tőle, nem akarja elhinni, hogy terhelő vallomása idézte elő a hangulatváltozást s nem egyszer hallottuk a vád tanujától: »En vagyok a vádlott?« Majd polémiába boesátkoznak a vádlottal ujlág s egyéni ízü, egyoldalú diskurzusok közt az ügy lényege elsikkad.

A vád és védelem tanúi érzik felelősségük súlyát, midőn a terembe belépnek. Emberi sorsok függenek valamásuktól s sok esetben visszaélnek vele. A legtöbb baj a főtárgyaláson visszavont vallomással van. Ezek a

**Boldog karácsonyi és
ujévi ünnepeket kíván**

TEMKÓ JÁNOS

reszelővágó üzeme

Ez is megtorlás?

Szegedi
Közuti
Vaspálya Rt.

SZEGED

Külső Pulc-utca 2.
Telefon: 476.